

Historická společnost
HEREDITAS z. s.

Dukelská 264/5, 737 01 Český Těšín

Spolek pro aktualizaci dědictví slezského protestantismu

Výroční zpráva 2020

Úvod

Vážení členové a příznivci, jakož i široká občanská veřejnosti. Historická společnost HEREDITAS z.s. má za sebou 4 rok činnosti. Tento rok byl pro nás a také pro veřejný život kolem nás, komplikován následky koronavirové pandemie. Mnohé aktivity se nemohly konat. Jsme proto vděční Pánu Bohu, že nás vedl a chránil, tak že jsme mohli některé akce přece jenom uskutečnit a tak plnit poslání, které jsme si zvolili, to jest studovat a prezentovat dějiny protestantismu na Těšínském Slezsku v životě církví, probuzeneckých hnutí a křesťanských sociálních služeb.

Především mě těší, že jsme pomohli vzkřísit památku významného Božího muže, zakladatele probuzeneckého hnutí „Společnosť Chrześcijańska“ a také diakonické služby na Těšínsku - pastora Karola Kulisze. Podařilo se nám umístit pamětní desku v místě jeho umučení v koncentračním táboru Buchenwald u příležitosti 80. výročí jeho smrti. Také jsme si mohli spolu se Slezskou diakonií připomenout 30. výročí její založení, kdy jsme ještě jako Sdružení přátel Slezské diakonie byli u zrodu obnovené diakonické služby.

Usilujme i nadále o to, aby pokolení po nás bylo seznamováno s mocnými Božími skutky u nás na Těšínském Slezsku, až do doby druhého příchodu Pána Ježíše Krista. Chceme si tak připomínat slova k Židům 13,7–8: „*Pamatujte na své vůdce, kteří vám předložili Boží slovo. Všimněte si výsledku jejich života a berete si příklad z jejich víry. Ježíš Kristus je tentýž včera, dnes i na věky.*“

Historie

Počátky křesťanských sociálních služeb na Těšínském Slezsku můžeme datovat do doby Rakousko-Uherska. V roce 1913, z iniciativy pastora Karola Kulisze byl zřízen domov pro sirotky a seniory Betezda v Komorní Lhotce. Za první Československé republiky přibýly další domy Betanie a Sarepta. Slezská evangelická církev a. v. jako zřizovatel je spravovala až do roku 1960, kdy je zkonfiskoval československý stát a jeho socialistické zřízení. Posledním ředitelem těchto křesťanských sociálních domovů byl pastor Vladislav Santarius. Po politických změnách v roce 1989 byly některé budovy předány k poskytování sociálních

služeb právě vzniklému občanskému sdružení – Slezské diakonii, které vzniklo 27. 11. 1990. V té době organizace čítala 352 členů. Boží požehnání, dynamický rozvoj, nadšení pro pomoc potřebným a rovněž pílě zaměstnanců a dobrovolníků způsobily, že se toto občanské sdružení rozdělilo na profesionální křesťanskou organizaci Slezskou diakonii a dobrovolné Sdružení přátel Slezské diakonie (dále jen SPSD). SPSD fungovalo od 6. 8. 1996 a po více než 20 letech své působnosti její členové vyhodnotili, že svou činností již naplnili všechny body stanov a tím SPSD splnilo svůj účel a cíl. S Boží pomocí, se členové SPSD rozhodli zaměřit na aktivity spojené s dědictvím slezského protestantismu. Po mnohoměsíční přípravě, byly na Konferenci členů, dne 14. 3. 2017 odsouhlaseny nově zpracované STANOVY a následně proběhla volba Rady do nově vznikající Historické společnosti HEREDITAS z. s.

Poslání a cíle

Historická společnost HEREDITAS z. s. je dobrovolným, neziskovým svazkem fyzických a právnických osob. Jejím posláním a cílem je studovat dějiny protestantismu v celém komplexu aktivit církví, probuzeneckých hnutí a křesťanských sociálních služeb ve Slezsku, zejména na území České republiky. Získané poznatky a stanoviska pak vhodnou formou prezentovat nebo publikovat. Zaměření je ekumenické a nepodléhá přímo žádné církvi ani náboženské společnosti. Historická společnost vypomáhá v rámci Diakonického a vzdělávacího centra Vladislava Santariuse v součinnosti se Slezskou diakonií při aktivitách v oblasti archivnictví, knihovnictví a muzejní činnosti. Spolupracuje zejména se Slezskou církví evangelickou a. v., Křesťanským společenstvím z. s., a dalšími církvemi a spolky podobného zaměření v České republice i v zahraničí. Jedná se například o evangelikální sbory na Těšínském Slezsku, Muzeum Jiřího Třanovského v Třanovicích, Těšínské muzeum v Českém Těšíně, Zemský archiv v Opavě, Muzeum protestantismu u Ježíšového kostela v Cieszynie (PL), Diakonát Eben–Ezer v Dziegiełowu (PL). Vzájemná spolupráce je také navázaná se spolky zaměřenými na dějiny polské reformace - Polskie Towarzystwo Ewangelickie a dějiny české reformace - spolek VERITAS z. s.

Chceme pořádat konference, výstavy, přednášky, exkurze, zájezdy se zaměřením na dějiny reformace, protestantismu, probuzeneckých a misijních hnutí a křesťanské sociální služby. Dále se chceme podílet na rozšiřování archívních i knihovních fondů a muzejních sbírek. Ve své činnosti se zaměřujeme i na již existující památky, pomníky, významná místa a objekty spojené se slezským protestantismem. Nabízíme také průvodcovství s komentovanými prohlídkami po místech spojených s církevní historií.

Organizační struktura

Nejvyšším orgánem společenství je Konference členů. Schází se k řádnému zasedání alespoň jednou za rok. Rozhoduje o zásadních organizačních i provozních záležitostech např. změnách stanov, volbách, finančních prostředcích.

Na Konferenci členů dne 6. 11. 2019 byla zvolena na další 3-leté období Rada spolku ve složení: předseda Ing. Adam Ciešlar, místopředseda Mgr. Vlastimil Ciesar, tajemník Lumír Svoboda a náhradník člena rady Ing. Gustav Hławiczka. Členové Rady jsou rovněž statutárními zástupci spolku a zastupují jej navenek.

Rada povolává z řád aktivních členů spolku výkonný výbor, který plní úkoly konference v průběhu roku. Tvoří jej zástupci jednotlivých oblastí, jako jsou např. diakonie, církev, vnitřní misie a probuzenecká hnutí, školství, děti a rodina, publikační a vydavatelská činnost, záznamová technika a digitalizace, hudba a zpěv, sběratelské aktivity, výstavy, průvodcovství, atp.

Kontrolní komise má tři zvolené členy, kterými jsou: Ing. Gustav Hławiczka (předseda), Žofie Buryjanová a Mgr. Edvard Mitrenga. Kontrolní komise vykonává dohled nad hospodařením a vypracovává revizní zprávu, kterou předkládá konferenci členů. Konference členů zvolila také kandidáty na výroční Shromáždění Slezské diakonie, kterými jsou Jan Tomiczek a Helena Lovecká.

Adam Ciešlar

předseda

Vlastimil Ciesar

místopředseda

Lumír Svoboda

člen rady

Gustav Hlawiczka

*náhradník
člena rady*

Činnost v roce 2020

Poslední konference Historické společnosti HEREDITAS z.s. se konala 6. 11. 2019 v sídle společnosti DVC v Českém Těšíně. Tématem konference byla „Vděčnost za svobodu“. Ve spolupráci s SCEAV proběhla v rámci konference finisář výstavy TVÁŘE, na jejíž přípravě se podílel zejména člen Hereditasu Ing. Česlav Santarius. Hosty konference byla delegace Rumunské evangelické církve vedena Bp. Reinhartem Guibem a také předseda PTE (Polskie Towarzystwo Ewangelickie) ing. Józef Król.

Členská konference v roce 2020 naplánována na 29.10.2020 se nemohla konat z důvodu krizového stavu vyhlášeného vládou ČR, způsobeného druhou vlnou koronavirové pandemie. Rada spolku rozhodla o jejím konání na začátku roku 2021.

V průběhu roku 2020 se rada spolu s výkonným výborem sešla celkem 5 krát (28. ledna, 10. března, 8. května, 25. června, 1. září a 10. prosince), kdy projednala a zrealizovala následující akce a aktivity společnosti:

1. Přípravu, zhotovení a následné umístění pamětní desky pastora Karolu Kuliszowi v komoře smrti koncentračního tábora v Buchenwaldu. Akci inicioval pastor Miroslav Danyš v návaznosti na dřívější přání Bp. Jana Szarka. Pamětní desku dle návrhu ing. arch. Karola Cieślara zhotovil sochař Martin Kuchař na náklady HEREDITAS z.s. v částce 32 670 Kč. Jelikož umístění pamětní desky v den 80. výročí zavraždění pastora K. Kulisze - 8. května nebylo možné, proběhlo její odhalení v knihovně DVC v komorním „karantenním“ provedení. Vlastní umístění pamětní desky v Buchenwaldu proběhlo pak 11. září za účasti delegací Hereditasu, Slezské diakonie, Diakonátu Eben-Ezer z Dzięgielowa (Polsko) a Diakonie z Lemga (Německo). Program slavnostní bohoslužby připravili: pastor Miroslav Danyš, pastor Marek Londzin a ing. Adam Ciešlar. Vlastní odhalení pamětní desky vykonal emeritní biskup SCEAV Jan Wacławek.
2. Členové Hereditasu při tomto výročí pastora Karola Kulisze představili široké veřejnosti život a službu tohoto Božího svědka v místních médiích (Přítel, Głos, Zwrot, Hutník, Český rozhlas Ostrava - Głos Chrześcijan, Evangeličský Kalendář 2021) a také v zahraničních polských a německých médiích (Luternie.pl, Wieści Wyższobramskie, Tramwaj Cieszyński, Gazetacodzienna.pl, zwiastun.pl, OKI - Ostkirchliche Information, Biuletin Nadace Eben-Ezer v Lemgu, a jiné).
3. U příležitosti 30. výročí Slezské diakonie byla členy Hereditasu (Česlav Santarius, Karel Ciešlar, Miroslav Danyš, Lumír Svoboda) ve spolupráci s vedením Slezské diakonie připravena expozice v Muzeu protestantismu DVC o počátcích diakonické práce v Komorní Lhotce a vzniku Slezské diakonie.
4. Webové stránky www.hereditas-zs.cz byly zprovozněny Adamem Ciešlarem a jsou doplňovány o aktuálnoty z činnosti historické společnosti a jejich členů.
5. Konference evangelíků z Jižní Koreje 7.1.2020 v Plzni se zúčastnil Česlav Santarius. Tři korejští pastoři navštívili pak muzeum DVC, ústředí SCEAV a SD. Navštívili také Ježíšův kostel a muzeum protestantismu v Cieszyne v doprovodu Adama Cieślara.

6. Popisky s čísly u expozice zpovědního náčiní a historické církevní literatury v Muzeum DVC připravily Zofie Buryanová, Helena Lovecka a Adam Ciešlar.
7. Rada Hereditas z.s. schválila memorandum spolupráce s PTE připravené Česlavem Santariusem. Překlad do polštiny zhotovil Gustav Hlawiczka. Předseda Adam Ciešlar jej projednal s předsedou PTE Józefem Królem. Podpis memoranda („Porozumienia o współpracy“) se předpokládá v 2021 roce.

Plán na rok 2020

1. Zrealizovat konferenci HEREDITAS z.s. na téma: Křesťanská solidarita v minulosti a dnes.
2. Ustavit vydavatelskou komisi s cílem vydání českého překladu knihy Miroslava Danyše: „Diakonie v srdci Evropy“ s doplněním životopisu Sen. Karola Kulisze a pastora Vladislava Santariuse.
3. Oslovit další dobrovolníky k službě průvodcovství: v muzeu DVC, lesních kostelích, tolerančních sborech a nám známých pamětních místech.
4. Putování po Lesních kostelích. Vytisknout informační leták: „Protestantská stezka“, s mapkou významných míst spojených s protestantismem (např. škola a Ježíšův kostel v Cieszynie, muzeum Třanovského v Třanovicích, lesní kostely a další křesťanské pamětihodnosti, např. místa tajných mládežových táborů za totality. Připravit webové stránky lesních kostelů na české straně Těšínska, vč. mapek a popisů. Zhotovit směrové tabule k lesním kostelům: Godula v Kom. Lhotce, Zakámen v Nýdku a Kostelky v Dolní Lomné.
5. Uskutečnit tematický výlet nebo zájezd s komentovanými prohlídkami vybraných protestantských památek.
6. Navázat partnerství s PTE - Polskie Towarzystwo Ewangelickie a případně dalšími spolky s tematikou podobnou společnosti HEREDITAS z.s.
7. Dopracovat expozici o diakonii v muzeu protestantismu DVC; připravit 3 prezentační tabule o vývoji za komunistické totality až do současnosti; umístit tyto prezentace na webových stránkách Hereditas-zs, příp. i Slezské diakonie.

8. Zřídit knihovnu pro publikace Hereditasu v rámci knihovny SD v DVC.
9. Připomenout veřejnosti významná výročí evangelické církve v roce 2021:
 - 240 let od tolerančního patentu císaře Josefa II (13.10.1781),
 - 160 let od protestantského patentu císaře Františka Josefa I (8.5.1861),
 - 100. výročí úmrtí Ks. seniora Franciszka Michejdy (12.2.1921).
10. Uspořádat v květnu setkání u pamětní desky Karola Kulisze na domu „Betezda“ v Komorní Lhotce.

Závěr

Chceme vyjádřit vděčnost a poděkování našemu Pánu Ježíši za to, že můžeme být v jeho službě. Z jeho milosti jsme se rozhodli zkoumat a poznávat, jak žili naši předkové, ale rovněž předávat svědectví o Božím působení na Těšínském Slezsku mladé generaci.

Ať nám v tom Pán Bůh žehná.

Zapsal: Ing. Adam Ciešlar, předseda HEREDITAS z.s.

Odhalení pamětní desky Karola Kulisze

Buchenwald

Členská setkávání

Publikace

Jubilanti

